

Beelden en metaforen

Soms wordt een gesprek taai en kleurloos omdat het steeds maar over de inhoud gaat en nooit buiten het bekende stramien treedt. Het kan heel verfrissend zijn dat stramien, de kaders waarin je spreekt, zelf ter discussie te stellen. Een bekende, doeltreffende manier daarvoor is een kwestie of inhoud te analyseren door middel van beeldtaal. Probeer zoveel mogelijk verschillende invalshoeken en manieren van kijken naar een onderwerp op te roepen, door er allerlei beelden en metaforen aan te verbinden. Beelden en metaforen kunnen de kleur, de lading en de essentie van een kwestie nauwkeurig duidelijk maken. Ook geven zij vaak een verrassend nieuw perspectief op de zaak.

Stappen

- Bepaal het thema, het gespreksonderwerp dat je wilt onderzoeken.
- Baken het enigszins af door er enkele contouren van te schetsen. Of laat bijvoorbeeld iedereen aan het begin er een bewering over uiten of een vraag over stellen. Wees in dit stadium niet te precies, het is beter 'duizend bloemen' te laten bloeien.
- Ga achtereenvolgens met elkaar na:
 - a. Als je het onderwerp vergelijkt met muziek, wat is dat dan voor muziek?
 - b. Als je de kwestie zou weergeven als een weerbericht, hoe zou dat luiden?
 - c. Stel dat alle betrokkenen dieren of planten waren, hoe zou de situatie er dan uit zien? En wat zou er gebeuren?
 - d. Wat zijn de cruciale details in het verhaal? Kun je die uitvergroten?
 - e. Hoe ziet de situatie eruit als je haar sterk simplificeert, de personen tot personages maakt en het verhaal tot een tragedie of tot een komedie?
 - f. Hoe kijk je tegen de kwestie aan als je maffiabaas bent? Als je zeshonderd miljard euro tot je beschikking hebt? Als je moeder het voor het zeggen heeft?
 - g. Kun je het verhaal weergeven als een sprookje (er was eens, ..., zij leefden nog lang en gelukkig)?
 - h. Kun je het verhaal weergeven in het traditionele verlossingsstramien van het christelijke wereldbeeld:
 1. de situatie waarin wij leven is een dal van tranen (in welke zin is dit het dal van tranen?)
 2. dat komt door onze eigen schuld (wat is de zonde?)

Het Nieuwe Trivium B.V. - filosoferen in organisaties

3. wij moeten dus tot inkeer komen en boete doen (wat is de boete, de penitentie, het offer dat we moeten brengen?)
 4. dan zullen wij het eeuwige heil verwerven (wat houdt dat in?)
- Ga vervolgens met elkaar na wat de beelden zeggen over het thema. Welk beeld is het meest waarheidsgetrouw? Welk beeld geeft het beste inzicht?
 - Ga eventueel ook na wat de beelden zeggen over de sprekers zelf (ambities, kwaliteiten, visie).
 - Welke antwoorden of beweringen levert de analyse op? Geef een afsluitende samenvatting.

Literatuur:

G. Morgan, *Images of organization*, Sage publications 1986. G. Lakoff, M. Johnson, *Metaphors we live by*. University of Chicago Press, 1996. Susan Sontag: *Ziekte als metafoor* [1978 / 1989]. Baarn, Anthos 1993.

